

cazul nostru de astăzi — este mai bine să nu le ascuți de pe scenă. Nu vei avea atunci regretul de a trebui să-ți spui că în regia actorului inteligent și lucid care s-a dovedit de atâtea ori George Carabin, toate aceste frumuseți au fost ultragiutate, iar Gringoire a fost nedreptățit. Spun asta gândindu-mă în primul rînd la interpretarea pe care Rogalski a dat-o lui Ludovic al XI-lea. Este surprinzător că actorul care în Vlaicu Vodă a reușit o performanță artistică de un nivel superior, s-a putut lăsa antrenat într-o interpretare-parodie, care amîntea fără respect de unul din cei mai mari artiști ai noștri, ba chiar unul din cei mai mari artiști europeni ai epocii respective: Nottara. Rogalski nu trebuia lăsat „să facă ca Nottara”, așa cum face Crișan ca rața. Avînd de interpretat un personaj pe care l-a voit, cu drept cuvînt, capricios pînă la isterie, tiranic, arbitrar și voluntar ca orice dictator, Rogalski ar fi putut găsi în resursele talentului său mijloace personale de expresie (le-a intuit uneori, mai ales în scenele de bonomie), iar regizorul avea îndoita datorie să-l împiedice de a parodia și să-l ajute de a-și afla drumul propriu. Așa au făcut întotdeauna marii, autenticii regizori, și dacă n-am amînti decît pe Paul Gusty, tot ar fi deajuns pentru a exemplifica.

Gringoire a fost Val Săndulescu. Mai curînd aș spune că a voit să fie. Gringoire a fost odată, pe o scenă bucureșteană, Ion Manolescu. Nu poate să-l uite cine

l-a auzit spunînd *Balada spinzurașilor*. Consultarea maestrului de către un interpret tînăr și de către un regizor tînăr ar fi fost foarte utilă în această împrejurare... Gringoire ar fi cîștigat în intensitate dramatică, în ingenuitate, în umor chiar... Așa, a trecut pe un plan secundar. L-a dominat Rogalski. Este ca și cum într-o orchestră contrabașii ar acoperi vioarele.

Interpretarea coregrafică a lui Lucian Bădărău, întărită cu coeficientul unui boț de talion lipit pe nas (probabil, pentru ca să accentueze latura invizibilă a unui suflet slugarnic și perfid) și agrementată cu atitudini și strîmbături de pe vremea începuturilor cinematografului mut, mi-au confirmat impresia că regizorul a scăpat frîna de control a spectacolului. Dacă n-aș crede așa, ar trebui să mă îndoiesc de bunul gust al lui George Carabin, căruia trebuie să i se mai reproșeze și prezența stîngace a Sandei Băncilă, care și-a spus rolul așa cum o elevă de liceu recită poeziile.

Migri Avram-Nicolau și Sergiu Dumitrescu au tras toate foloasele de pe urma insuficienței unora și a stîngăciei altora dintre cointerpreți. Ei aduc în scenă o liniște și un echilibru pe care le-am fi dorit generale, și pe care regizorul lui *Gringoire*, ca și cel al *Impricinașilor* nu au știut să le imprime spectacolelor respective. Cadrul potrivit, de bun gust. al costumelor și decorurilor ambelor spectacole, datorite Lidiei Pincus, a fost consolator.

Sergiu MILORIAN

„Situație” și „morală”

Teatrul de Stat Timișoara: *Strada Trei Privighetori nr. 17 de Dragutin Dobricianin*

Disponibilitățile comediei sînt atît de largi, legile ei atît de labile, pretextele atît de variate, încît și cel mai exigent purist al genului ar putea declara că *Strada Trei Privighetori nr. 17* e o savuroasă comedie, deși nu are nimic din factura comedii clasice. Nutrindu-se din necazurile cotidiene ale crizei de locuințe, piesa dramaturgului iugoslav, fără a avea profunde implicații satirice, e o comedie excelentă cu situații burlești și ingenioase, cu jocuri spirituale de cuvînte, totul plantat pe un fond de acută actualitate.

Istoria e simplă, întriga ușoară, totul

construit pe simetrii geometrice: pe fundațiile unei locuințe în curs de construcție se instalează diverșii viitori locatari, de teamă să nu piardă repartițiile. Zidurile locuinței se înalță de la un act la altul, paralel cu certurile și scandalurile dintre personajele respective, totul urcînd către un punct culminant. Eroii — un student naiv și îndrăgostit, un pensionar autoritar și maniac, o văduvă rea de gură, o fată de moravuri îndoielnice etc. — își rezolvă pînă la urmă conflictul generator de ipostaze ilare, prin trei căsătorii, sfîrșit de data asta clasic, în tradiția genului.

Apropiindu-se mai mult de farsă, prin comicul de situații și nu de caractere, piesa nu pretinde să fie o comedie moralizatoare, nu are inserții didactice sau eroi pozitivi în sensul rău al cuvintului. Evident facilă în conținutul dramatic, fără un mesaj adincit de idei — poate că ar fi fost mai nimerită pentru estradă —, ea e totuși viabilă și pe scena unui teatru dramatic, tratată însă, neapărat, ca atare — ca o farsă cu replică spirituală, nervoasă și momente de comic buf. Regia (Ioan Taub) a imprimat spectacolului un ritm foarte alert, bazându-se pe creșterea meșteșugit gradată a piesei, care își amplifică cu fiecare act sursa comică. Totuși, se pare că regia nu a sesizat suficient comicul de situații — oarecum gratuit al piesei — supralicitându-i unele sensuri morale neconținute în text.

Astfel, piesa afișează un aer de cochetă ostilitate față de transformările eroilor negativi. Regia se pare că a luat „atitudine” față de acest procedeu neconformist, conducind personajul respectiv, Pepi, spre o evoluție pozitivă. De altfel, Stelian Cremenciuc (Pepi) își consemnează și în program deconcertarea cauzată de rol. „Oare, de ce Dragutin Dobricianin, părintele meu, m-a luat cu el numai pentru a mă prezenta vouă spectatorilor, iar apoi m-a lăsat să plec așa cum am venit? N-o fi fost în stare să scoată totuși ceva și din mine?” Discutind despre punerea în scenă, s-ar putea obiecta și o anumită lipsă de fantazie regizorală în rezolvarea primului act, care se petrece în stradă pe schelele unei construcții. Piesa s-ar fi pretat cu generozitate la o interpretare ușor șarjată, de farsă, cu mult mai puține accente moraliste și, dimpotrivă, cu un umor mai violent.

Disponind de mult text și acțiune pentru fiecare erou în parte, bazându-se pe interacțiunile reciproce ale eroilor, textul pretinde o maximă comunicare scenică. Evident, în condițiile unui turneu (am văzut spectacolul la Turnu-Severin), spectacolul se dezavantajează implicit, pe scene mici neputându-se rezolva maximul de mișcare, ca și ritmul extrem de viu, chiar violent, al jocului. Decorul, de asemenea, suferă și el de pe urma condițiilor variate ale cinematografelor provinciale, faptul răs-

frîngându-se negativ asupra plasticității spectacolului.

La Turnu-Severin, piesa *Strada Trei Privighetori nr. 17* a avut nefericirea să fie vizionată bineînțeles pe scena unui cinematograf, pe care decorul n-a putut fi plantat în întregime, cu intrări improvizate și pe un spațiu extrem de redus. Totuși, spectacolul s-a bucurat de o interpretare dinamică, cu mult nerv, punctată pe alocuri cu sensibilitate. Viziunea prea puțin coerentă a regiei, pendulind între un comic oarecum grosolan clovnesc — greșit atribuit farsei — și momente de inteligență spiritualitate s-a răsfrint și în jocul interpreților, unii dintre ei, ca Eugenia Laza-Dinu (Lola) sau Emilia Mihai (Liubița), nefiind suficient conduși către rol.

Colectivul totuși omogen, colaborind activ în spectacol, a dat impresia unei orchestre bune, lipsite însă de bagheta sigură a unui dirijor. În rolul mătușii Pola, Elena Simionescu a creat un personaj de o mare savoare și plasticitate scenică. Afișind o anumită vulgaritate, unită cu o candoare îndoielnică, actrița și-a compus o mimică adecuată, realizind un pitoresc de bună calitate. Gesturi expresive și o bună dozare a elementului comic a avut și Dinu Cezar (Mișa Cucici). Compoziția sa e minuțioasă, mișcările detaliate și alese cu o grijă surprinzătoare pentru tinerețea sa artistică. Stelian Cremenciuc (Pepi), precum am mai spus, evoluează către un personaj pozitiv extrem de simpatic, fără să reușească să adincească mesajul satiric pe care i l-a împrumutat autorul. În rest, Victor Popescu (moș Boga), Eugenia Melinte (doamna Nata) și-au susținut rolurile cu corectitudine, contribuind la acea atmosferă de participare colectivă de care am vorbit. Nu același lucru se poate spune despre I. Stoian (Draghița), care a redus la o uscăciune searbădă un rol mic ca text, dar de un mare pitoresc tipologic. Regretăm că decorul n-a putut fi văzut în ansamblu, părțile componente fiind destul de inexpressive. Dar și aceasta intră în condițiile turneului. Ca atare, circumstanțe atenuante.

Mira IOSIF